



Priit Lepasepp  
Sunly Wind OÜ  
info@sunly.ee

Teie 13.08.2020  
Meie 30.11.2020 nr 15-1/1948-9

**Vastuskiri Eesti mereala  
planeeringu põhilahendusele  
esitatud ettepanekule**

Austatud härra Lepasepp

Täname Teid Eesti mereala planeeringu eelnõule (põhilahendusele) ja mõjude hindamise aruande eelnõule esitatud ettepanekute ja nendele lisaselgituste esitamise eest. Rahandusministeerium teavitas oma 07.09.2020 kirjaga nr 15-1/1948-8, et oluline on oodata ära kogu võimalik sisend ning seejärel koostöös nii mereala planeeringu eksperdimeeskonnaga kui erinevate ametkondadega esitatud ettepanekuid põhjalikult kaaluda ja tasakaalustatud lahendus leida. Teie poolt esitatud seisukohad läbi kaalutud ja saadame Teile oma seisukohad.

1. Toote oma kirjas välja mitmeid selgitusi, miks vaatekoridoride teema vajab mereala planeeringus täpsemat käsitlust. Viitate, et praegusel hetkel puudub metoodika, mille alusel on võimalik edaspidi vaatekoridore määrata. Jääte oma seisukoha juurde, et vaatekoridoride temaatika tuleb lahendada praeguse planeerimise käigus.

Selgitame, et antud teemal on mereala planeeringule esitanud mitmed huvigrupid erinevaid ettepanekuid (k.a Saaremaa vald). Muuhulgas erinevate huvigruppide ettepanekutest ajendatult on Rahandusministeerium koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga tellinud töö „Meretuuleparkide arendamise edendamiseks visuaalsete mõjude hindamise metoodiliste soovitude juhendmaterjali väljatöötamine“. Töös analüüsitakse ka vastavat rahvusvahelist praktikat ning selle tulemusena valmivad metoodilised soovitud visuaalsete mõjude (sh visualiseeringute koostamiseks) hindamiseks planeeringu elluviimise etapis. Metoodiliste soovitude koostamisele on kaasatud ekspert, kes omab pika-ajalist tuuleparkide visuaalse mõju hindamise kogemust Šotimaal. Käesoleva aasta lõpus vaadatakse mereala planeeringus visuaalsete mõjude teemakäsitlus üle arvestades tellitud töö tulemusi (sh ka vaatekoridori temaatika), vajadusel täpsustatakse lahendust. Visuaalsete mõjude osas koostatud töö tulemusi tutvustatakse protsessi osapooltele järgmise aasta alguses, eeldatavasti jaanuaris.

2. Juhtisite tähelepanu keskkonnamõjude hindamise lähenemisele, kus ei ole selgelt välja toodud, millise tehnoloogia mõju on hinnatud. Lisasite, et planeering ei täpsusta, kui suuri tuulikuid see käsitleb, mis, arvestades tuuleenergia tehnoloogia kiiret arengut, on tervitatav. Kahjuks ei saa KSH aga selliselt mõjusid adekvaatselt hinnata, mis tähendab, et mereala planeeringus on tuuleparkide mõju hindamata. Oma selgitustes tõite välja viiteid mõjude hindamise aruandele.

Rahandusministeerium ei nõustu väitega, et mereala planeeringus on tuuleparkide mõju hindamata, kuna ära ei ole defineeritud tuulikute parameetrid. Mereala planeeringu koostamisel ja selle mõju hindamisel on lähtunud hetkel parimast olemasolevast teadmistest – kaasatud oma ala parimaid spetsialiste, võetud arvesse kogu merealal juba läbiviidud uuringute info (vastavad keskkonnavalased andmekihid), selle alusel koostatud täiendavad analüüsid ja teostatud modelleeringuid, mis laienevad kogu merealale. Sellisel hulgal alusuuringuid/analüüse ei ole varasemalt strateegilise hindamise käigus tehtud. Mõjuhindamisel on hinnangute andmisel tuginetud rahvusvahelisele, teiste riikide praktikale ja teadmistele tuuleparkidega kaasnevatest mõjudest merekeskkonnale, sh arvestatud on ka tehnoloogia arenguid.

Ka väide, et mereala planeering ei ole lähtunud eeldatavast tehnoloogilisest lahendusest on väär. Tuuleenergia arendusalade asukohavalik on toimunud meetoodiliselt täpse ja läbipaistva protsessi alusel. Mereala planeeringus on ära toodud alade asukohad, käsitletud vundamenditüüpi, antud alade realiseerimise piirmäär 70% ja ka alade pindala. Seega on sisulise lahenduse aluseks olnud konkreetne stsenaarium.

Viitasite visuaalse mõju hinnangu osale, kus on viidatud uuringule, mis käsitleb kuni 137 m tuulikut. Selgitame, et tegemist on ühe teadusartikliga, kus on väga hästi selgitatud, milline võib olla visuaalne tajus. Kuid visuaalse mõju hinnang ei põhine ainult sellele teadusartiklile ja selle põhjal ei ole leevendusmeetmeid määratud. Selguse huvides täpsustame planeeringulahendust ja mõjude hindamise aruannet, et stsenaarium paremini esitletud oleks, sh lisame tuulikute gabariidid.

Täname Teid meile edastatud avalikult kasutatava uuringute andmebaasi viite eest, kuid märgime, et meretuuleparkide konkreetseid visuaalseid mõjusid käsitlesid nendest uuringutest vaid osad. Nagu andmebaasist näha on, on mitmeid uuringuid lisandunud just 2020.aastal, tegemist on pidevalt areneva temavaldkonnaga.

3. Juhtisite tähelepanu, et planeering koostatakse pikaks ajaks ning meie tänane argumentatsioon, et kui hetkel pole hoonestusluba väljastatud, siis seda ka ei tule, ei ole õige. Planeeringus on kajastatud ning juurde lisatud mitmeid kaableid, sh planeerimisalast väljaspool asuvaid kaableid, mille rajamises puudub 100%-line kindlus, ometigi on nende võimalikkus visualiseeritud. Palusite kohelda siin kõiki osapooli võrdselt, iseäranis kuna Hiiu merealal on menetluses hoonestusloa taotluseid, ning kajastada ka Sunly Wind OÜ poolt varasemates kirjades esile toodud võimalikke võrgukoridore.

Esmalt ei ole Rahandusministeerium Teie poolt toodut väitnud. Toome välja, et oma vastuskirjas selgitasime järgmist: hoonestusloa taotlusi on võimalik Hiiu merealale esitada, kuid taotluse esitamine ei anna õigustatud ootust hoonestusloa saamiseks. Hetkel ei ole Hiiu merealal mitte ühtegi hoonestusluba meretuulepargi arendamiseks välja antud, sh taotluste

menetlust ei ole veel ka algatatud. Teie poolt välja toodud tõlgendus meie vastusest on väär. Hoonestuslubade menetlust reguleerib veeseadus ja hoonestuslubade menetlemisel lähtutakse selles toodud nõuetest.

Selgitame uuesti, et mereala planeering, strateegilise riikliku tasandi ruumilise arengudokumendina, reeglina ei määra perspektiivsete kaablite ning torujuhtmete konkreetseid ruumilisi asukohti. Planeeringu suurest üldistusastmest tulenevalt ja põhjusel, et pole teada tulevikus kõikvõimalike kavandatavate kaablite ja torujuhtmete võimalikud asukohad, pole otstarbekas kaablite ja torustike konkreetsete asukohtade määramine, vaid hoonestusloa etapi jaoks tingimuste määramine. Kaablite ja torujuhtmetega seonduv selgub hoonestusloa menetluse käigus, mille läbiviimisel tuleb arvestada ka mereala planeeringus määratud tingimusi. Konkreetse asukoha leidmine hoonestusloa etapis, arvestades mereplaneeringu tingimusi, ei ole tingimata mereala planeeringut muutev tegevus.

Eelpool toodust erandiks on mereala planeeringuga kavandatud tuuleenergeetika alade põhimõttelised ühenduskoridorid, kuna tuuleenergeetika teema on uutest mererasutustest ainuke, mille puhul sõltub otseselt tuuleenergeetika arendamiseks sobivate alade osas planeeringu elluviidavus mh tehnovõrkude lahendusest ning seeläbi aitab täita Eesti riigi taastuvenergeetika alaseid eesmärke. Seetõttu oleme seda teemat lahendanud kõikidest teistest kaablitest ja torujuhtmetest erinevalt ning on ka mereala planeeringus neid võimalikke koridore visualiseeritud.

Juhime tähelepanu, et Eesti mereala planeeringuga Hiiu maakonnaga piirnevat mereala planeerida ei saa, kuna nimetatud mereala ei asu Eesti mereala planeeringualal. Käesoleva planeeringu menetluses saame kaaluda vaid ettepanekuid, mis puudutavad koostatava planeeringu alal toimuvaid tegevusi ja tegevusi, mida on võimalik tervikuna ellu viia. Kokkuvõttes Hiiumaast ida pool paiknevale merealale on määratud kaablite rajamiseks tingimused, mida tuleb edaspidi arvestada.

Oleme kõiki ettepanekute esitajaid ja tuuleenergeetika arendajate huvigrupi esindajaid kohelnud võrdselt. Sarnased vastused kaablite teemal on läinud kõigile osapooltele. Lähtudes eeltoodust ei ole võimalik Teie ettepanekuga arvestada.

4. Soovisite saada selgitust küsimusele, millise organisatsiooni ettepanekul või millistel kaalutlustel on planeeringust eemaldatud seal esialgses versioonis olnud energiatootmise ruumilised prioriteedid (sh tuuleenergeetika arendamine).

Selgitame, et mereala planeeringu eskiislahenduses kajastunud ruumilised prioriteedid valdkondade lõikes olid planeeringu põhilahenduse väljatöötamise aluseks. Eskiislahendus kajastas ka olemasolevat olukorda, mida ei kehtestata, ja seega on põhilahendus eskiislahenduse edasiarendus. Prioriteetide alusel vormusid suunised ja tingimused ning mereala üldine ruumiline jaotus. Prioriteetide üldistus kajastub Eesti mereala pikaajalises tulevikuvisionis ja ruumilise arengu põhimõtetes. Tulevikuvision toob välja vajaduse soosida säästva sinimajanduse kasvu, mille oluliseks osaks on ka tuuleenergeetika. Eskiislahenduses olnud energiatootmise ruumilised prioriteedid kajastuvad täpsemalt ptk 5.6.1 taastuvenergeetika suunistena.

Peame kahetsusväärseks, et peate mereala planeeringut meretuuleenergeetika arengut pärssivaks. Leiame, et mereala planeeringus on tuuleenergeetika arendamisele pööratud tõsist

tähelepanu, tehtud eraldi selle teemaga palju sisulist tööd ning üritatakse leida kõiki osapooli rahuldav tasakaalustatud lahendus. Eraldi märgime, et Rahandusministeeriumil on kohustus täita PlanS olemuslikult kõige tähtsamat ülesannet ja erinevaid huve ning vajadusi arvestavalt mereruumi kasutust kavandada, seega ei ole parimagi tahtmise juures võimalik ainult tuuleenergeetika vajadustega arvestamine planeeringu lahenduses.

5. Toote välja, et juba praeguses protsessis tuleks otsustada, milline peab olema soovitud korrapärane üldpilt ehk tuulikute paigutus ja omavahelised kaugused. Viitade tingimustele 11b (visuaalsed mõjud) ja 11c (müra mõjude hindamine).

Nagu eelnevates punktides märgitud, on planeeringulahendus ja mõjude hindamise materjalid (sh visuaalsete mõjude tingimused ja tuuleenergeetika tehnoloogiline stsenaariumi selgem väljatoomine) täpsustamisel. Me ei saa nõustuda väitega, et tuulikute paigutuse ja omavaheliste kauguste määramata jätmine on planeerimisotsuste tulevikku lükkamine. Strateegiline planeering annab suuniste ja tingimuste näol juhtnöörid ja üldised põhimõtted arenduste elluviimiseks. Tuulikute konkreetse paigutuse kindlaks määramine oleks arendusi liialt pärssiv ja ei jäta mingit ruumi innovatsioonile, tehnoloogilisele progressile. Nagu te ise ka oma kirjas viitate, siis on vajalik arvestada ka innovatsiooniga ja mitte planeerida nn ajaloolisi tuulikuid.

Juhime tähelepanu, et Riigikohus on selgitanud Hiiu mereplaneeringu lahendis, et otsustajal pidi planeerimismenetluse tulemusena kujunema veendumus, et planeeringuga kindlaks määratavad võimalikud tuuleenergia tootmise alad sobivad põhimõtteliselt, s.t vähemalt teatavate tingimuste täitmisel, tuuleenergia tootmiseks ning et paremaid alternatiive pole, arvestades mh keskkonnamõju strateegilise hindamise raames välja toodud keskkonnakaalutlusi. Tänapäevaks on planeeringuga tegelenud väga laiapõhjalisel meeskonnal selline veendumus kujunenud planeeringu kajastatud tuuleenergeetika arendusalade osas.

Lähtudes eeltoodust ei ole nii detailne lahendus põhjendatud, sektori arengut toetav ega strateegilise planeeringu ülesanne. Seega ei ole võimalik Teie ettepanekut arvestada.

6. Palusite tuua välja kaalumisel olevad looduskaitse alad planeeringu kaardil ja kajastada ka planeeringu seletuskirjas. Samuti palusite tuua viide metoodikale, millest lähtudes pädev asutus laiendab looduskaitsealade piire.

Selgitame, et tegemist on viitega käimasolevale projektile ja otsust looduskaitseala moodustamiseks tänapäeval hetkel tehtud ei ole. Nagu mõjude hindamise aruandes toodud, siis alates 2019. aastast on käivitatud projekt „Avamere kaitsealade ettepaneku koostamine Eesti majandusvööndis“ (kestvus 2019–2020, läbiviija TÜ Eesti Mereinstituut). Projekti käigus koondatakse olemasolev informatsioon Eesti majandusvööndi loodusväärtuste leviku kohta varasematest uuringutest (NEMA jt), viiakse läbi täiendavad uuringud kahel valitud uurimisalal (elupaikade modelleerimise alusel kõige potentsiaalsemad väärtuslike elupaikade asukohad majandusvööndis). Juhul kui tuvastatakse kaitset vajavate loodusväärtuste (merepõhja elupaigad, kala- ja linnuliigid) olemasolu ja ohustatus, tehakse põhjendatud ettepanek mereala kaitse alla võtmiseks. Aladena on analüüsi all kogu Eesti majandusvöönd, seega on toodud tekstis välja võimalik kattuvus.

Mereala planeeringu kaardil kajastatakse kehtestatavat ruumiinfot, mis on sündinud planeeringuprotsessi tulemusena. Kaardirakenduses kajastub ka planeeringu alusinfo, kus muuhulgas sisaldub EELISE andmebaasist pärinev projekteeritavate kaitsealade kiht.

Kaalumisel olevate looduskaitsealade osas puudub ruumiinfo, sest sisulisi otsuseid kaitseala moodustamiseks ei ole veel langetatud. Looduskaitsealade moodustamisega mereala planeering ei tegele, uute objektide moodustamine toimub õigusaktides sätestatud korras.

Lugupidamisega

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Kaia Sarnet  
regionaalvaldkonna asekanstler

Teadmiseks:  
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium  
Keskkonnaministeerium

Triin Lepland 4520521  
Triin.Lepland@fin.ee